

ΕΛΕΝΗ ΚΕΚΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Το σημάδι του Κάιν

“ Το μόνο που τους ενώνει, είναι ο τυφλός έρωτας
για την ίδια γυναίκα ”

Σειρά: Ελληνική Λογοτεχνία/Ιστορικό Μυθιστόρημα
Τίτλος: Το σημάδι του Κάιν
Συγγραφέας: Ελένη Κεκροπούλου
Σελιδοποίηση: Έλενα Ματθαίου
Εκπόνηση εξωφύλλου: Αρχέτυπο

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

Copyright © 2015: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΩΚΕΑΝΟΣ
& Ελένη Κεκροπούλου
Σόλωνος 136, Αθήνα 106 77
Τηλ.: 210 3829339-210 3803925, Φαξ: 210 3829659
e-mail: info@oceanosbooks.gr
www.oceanosbooks.gr

ISBN: 978-618-5104-49-8

ΕΛΕΝΗ ΚΕΚΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΣΗΜΑΔΙ
ΤΟΥ ΚΑΪΝ

Αφιερώνεται στη μνήμη του

Ίντρις Τόμας, του Ουαλλού «Έλληνα» με το αιγυπτιακό όνομα, που αγαπούσε τον Ντίλαν Τόμας και τον Όμηρο, που υπήρξε θαυμάσιος δάσκαλος στα πρώτα βήματα της επαγγελματικής μου καριέρας στα εκδοτικά πράγματα, και εξαιρετικός φίλος και έμπιστος, μεταλαμπαδεύοντάς μου τις γνώσεις του σε ό,τι έχει να κάνει με τα βιβλία και τις εκδόσεις.

Και ξανά, και πάντα, στη μνήμη του πρώτου μου καταπληκτικού δασκάλου, του Γεωργίου Πελίγκου, ρηξικέλευθου φιλόλογου με όραμα, εκεί στη δεύτερη πατρίδα μου, τα Τρίκαλα, που διέβλεψε σ' εμένα κάτι που οι άλλοι δεν μπορούσαν να το δουν κι έτσι μου άνοιξε τον δρόμο τον οποίο πήρα και δεν το μετάνιωσα ποτέ...

Ευχαριστώ δάσκαλε...

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΘΕΣΣΑΛΙΑ 1883

Η Νέα Εποχή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Π

ολύ πριν κτιστεί το επιβλητικό πέτρινο αρχοντικό εκεί στο μεγάλο πλάτωμα, κοντά στο οθωμανικό τζαμί, ένα από τα πολλά της πόλης που τώρα το κατεδάφιζε ένα τσούρμο πετρομαστόρων, κι άλλο ένα τσούρμο χαμάληδων μετέφερε τα υλικά του με κάρρα, για να κτιστεί η χριστιανική εκκλησιά που ξεφύτρωνε λίγο πιο πέρα, υπήρχε, λέγανε, ένας αρχαίος ναός του Ασκληπιού.

Ένας περίλαμπρος ναός του ιατροθεραπευτή Ασκληπιού υπήρχε σε χρόνια αλλοτινά εκεί, που ήταν γέννημα και θρέμμα της αρχαίας Τρίκκης, αλλά κι αυτόν, όπως κι άλλα πολλά φωτεινά απομεινάρια των παγανιστικών εποχών πρώτα τα ανέσυρε στην επιφάνεια κι έπειτα τα παράχωσε ξανά η τεκτονική σκαπάνη και τα σκέπασε ο χριστιανικός ζήλος. Κι ύστερα κι αυτός ποδηγετήθηκε κι επικαλύφθηκε από τον πιο άτεγκτο ακόμη ζήλο του ισλάμ...

Τώρα οι Οθωμανοί, ηττημένοι, έφευγαν σιγά-σιγά, ύστερα από σχεδόν πέντε αιώνες που είχαν κατσεικωθεί στη Θεσσαλία, και η χριστιανική υπερηφάνεια έπαιρνε ξανά κεφάλι για να διεκδικήσει των δικών της ανθρώπων τις ζωές.

Το αρχοντικό δέσποζε μέσα σε μια μεγάλη έκταση, γύρω στα δώδεκα στρέμματα, γεμάτα κορομηλιές, δαμασκηγιές, μηλιές, αχλαδιές και κυδωνιές, κι εκεί κατοικούσε τα τελευταία δύο χρόνια η οικογένεια του μεγαλοεπιχειρηματία Αστερίτη, όχι πολυπληθής, η σύζυγός του η Λουίζα, νεοτάτη, και μια κόρη, η μόνη που απέκτησε με τον κατά είκοσι πέντε έτη μεγαλύτερο σύζυγό της.

Όταν η Θεσσαλία απελευθερώθηκε από τον οθωμανικό ζυγό, στις 23 Αυγούστου 1881 με τη Συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως, μεταξύ Ελλάδος και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, με την οποία παραχωρήθηκε στην Ελλάδα η Θεσσαλία, εκτός από την Ελασσόνα και την Άρτα, ο Τηλέμαχος Αστερίτης, που δεν ήταν Σμυρνιός στην καταγωγή, αλλά δαιμόνιος βλάχος, γέννημα-θρέμμα των Τρικάλων, που η τυχοδιωκτική του φύση τον είχε οδηγήσει δεκαοκτώ ετών ακόμη, στην Πόλη πρώτα, κι έπειτα στην κοσμοπολίτισσα Σμύρνη όπου είχε δραστηριοποιηθεί τα τελευταία τριάντα πέντε χρόνια στον τομέα της υφαντουργίας με μεγάλη επιτυχία, επέστρεψε στην πατρώα γη.

Στην πόλη εκείνη τη λαμπρή της Ιωνίας όπου έσφυζε το ελληνικό στοιχείο, είχε ιδρύσει μαζί με τον συνεταίρο του και καρδιακό φίλο Μύρωνα

Μουρατίδη, εκ Σαμφούντος, ένα εργοστάσιο κατασκευής υφασμάτων, το πιο περιώνυμο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, αλλά η αλλαγή της πολιτικής κατάστασης, η διορατικότητά του κι ο φόβος για τη ζωή της οικογένειάς του, καθώς και η προοπτική που ανοιγόταν στην ελεύθερη Ελλάδα, τον έκανε να τα πουλήσει όλα, να εγκαταλείψει την πολύβουη Σμύρνη, και να επιστρέψει στα Τρίκαλα, για να αρχίσει μια καινούργια ζωή στην απελευθερωμένη του πατρίδα.

Όταν είχε έρθει στη Θεσσαλία ο Αστερίτης, πλούσιος άρχοντας, με αέρα κοσμοπολίτικο, είχε γίνει θέμα στ' αρχοντικά σαλόνια και στις τοπικές εφημερίδες. Είχε αγοράσει μια έκταση πολλών χιλιάδων στρεμμάτων προς την πλευρά των Σταγών, βορείως της πόλεως των Τρικάλων, είχε ήδη ολοκληρώσει την κατασκευή ενός σύγχρονου εργοστασίου και είχε ήδη αρχίσει να γεμίζει με μεταξωτά και βελούδα και φίνα μάλλινα, τη Θεσσαλία κι όλη την απελευθερωμένη Ελλάδα.

Όμως ο Χάρος τον πρόλαβε...

Εκείνο το απομεσήμερο, αρχές του Ιουνίου, του έτους 1883, δύο χρόνια μετά την απελευθέρωση της πόλης από την οθωμανική κατοχή, η ζέστη ήταν ακόμη αφόρητη –προμηνυόταν ένα ακόμη καυτό καλοκαίρι– και δεν κουνιόταν φύλλο.

Στις όχθες του ποταμού Ληθαίου, λιάζονταν σαύρες και ένα τσούρμο νεαροί κάθονταν σε διάφορα σημεία και ψάρευαν, ανταλλάσσοντας αστεία και πειράγματα.

Η πόλη φλεγόμενη απ' τον καύσωνα, συνδύαζε αρχιτεκτονικά την παλιά οθωμανική ασχήμια με κάποια νεοκλασικά νεόδμητα σπίτια, κτισμένα από ανθρώπους που ήλπιζαν ν' αλλάξουν την όψη της πόλης επί το ελληνικότερον και που έμοιαζαν παράταιρα μέσα στους αλλοτινούς τουρκομαχαλάδες... Μια καμπάνα χτυπούσε πένθιμα κάθε λίγο και λιγάκι...

Στο μόνο σημείο της πόλης όπου υπήρχε κάποια κίνηση τούτη την ώρα, ήταν στο χριστιανικό κοιμητήριο. Εκεί πλάι σ' έναν ανοιχτό τάφο είχαν συγκεντρωθεί πάνω από διακόσια άτομα, οι γυναίκες με τα ευρωπαϊκά ρούχα κρατούσαν ομπρέλες για τον ήλιο κι έκαναν αέρα με τις βεντάλιες τους. Οι άνδρες σκούπιζαν τα ιδρωμένα τους μέτωπα και ξεφυσούσαν με δυσφορία. Ο καύσων κρατούσε πάνω από μια βδομάδα τώρα, και κάτω από φυσιολογικές συνθήκες το πλήθος αυτό θα είχε μείνει στο σπίτι του. Όμως ο άνθρωπος μέσα στο φέρετρο, αυτός για τον οποίο χτυπούσε πένθιμα η καμπάνα, αν και νεοφερμένος, ήταν σημαντικό πρόσωπο της πόλης, ένας πλούσιος επιχειρηματίας που όλοι προσέβλεπαν σ' αυτόν για τον έναν ή τον άλλον λόγο, κι όλη η αφρόκρεμα της μικρής επαρχιακής εκείνης κοινωνίας αισθάνθηκε την υποχρέωση να παρευρίσκεται στην εξόδιο ακολουθία.

Ο κόσμος ήταν συγκεντρωμένος από την κάτω μεριά του ανεωγμένου τάφου και πολλοί ήσαν αυτοί που είχαν ανεβεί σε βράχους και σε έναν μικρό λοφίσκο για να βλέπουν καλύτερα τα τεκταινόμενα του ενταφιασμού και κυρίως τις τέσσερις μαυροφορεμένες γυναίκες, τη χήρα του τεθνεώτος, την Αστερίταινα, Σμυρνια στην καταγωγή αυτή, ψηλή κι

αδύνατη γυναίκα, πολύ νέα ακόμη, με το πρόσωπο ολωσδιόλου σκεπασμένο με την πλερέζα, στ' αριστερά της στεκόταν κι έκλαιγε ασταμάτητα και με λυγμούς μια ηλικιωμένη γυναίκα, βίος και πολιτεία άλλοτε, χωρίς τη δική της θέληση, η κυρα-Λισάβα η οικονόμος, κοντούλα και χοντρούλα, με πρόσωπο αφράτο κι ολόλευκο, και στα δεξιά της στεκόταν η κόρη Αστερίτη, μια δεκατετράχρονη κοπελίτσα με στητή κορμοστασιά και σγουρά πυρόξανθα μαλλιά δεμένα σε μια χοντρή κοτσίδα που έφθανε ως τη λεπτότατη μέση της, και παραδίπλα μια συμπαθητική μεσόκοπη γυναίκα, ανοιχτοκάστανη, η μαντάμ Μαντλέν, η Φραγκολεβαντίνα γκουβερνάντα.

Τα ξαναμμένα από τη ζέστη πρόσωπα είχαν ένα περίεργο και γεμάτο αγωνία κι ανυπομονησία βλέμμα, σαν να παρακολουθούσαν δημόσια εκτέλεση, και, σαν να φοβόντουσαν τάχα το μίσημα, είχαν αφήσει τις άμαξες και τα κάρα τους μακριά από τη μαύρη νεκροφόρα που την έσερναν στολισμένα άλογα με μαύρα φτερά.

Το φέρετρο του υφασματέμπορα ήταν ολοσκέπαστο με λευκά τριαντάφυλλα και φρέσκα φρούτα, ενώ ένας κάτισχνος ιερέας με πρόσωπο χαρακωμένο από τις κακουχίες του χρόνου, διάβαζε γρήγορα-γρήγορα τον επικήδειο απ' το προσευχητάρι του, γιατί βιαζόταν να τελειώνει με τη δοκιμασία αυτή, ο ήλιος τον είχε ολωσδιόλου εξουθενώσει...

Όλοι πρόσεξαν πως η κόρη Αστερίτη, Ειρήνη τ' όνομα, ήταν ιδιαίτερα όμορφη. Το λεπτό τούλι περισσότερο τόνιζε παρά σκέπαζε το θλιμμένο πρόσωπό της που ήταν το αντικείμενο της περιέργειας όλων. Πρόσωπο ντελικάτο με έκφραση βαθιά πονεμένη, αλλά συνάμα συγκρατημένη, ώστε να μη γίνει

θέαμα μπροστά σε τόσους ανθρώπους και στα διερευνητικά τους βλέμματα.

Πίσω από τις τέσσερις αυτές γυναίκες, σε μικρή απόσταση, στεκόταν ο νέος δήμαρχος με τη γυναίκα του. Ο δήμαρχος, Κωνσταντίνος Ραδινός, ήταν ένας υψηλόσωμος ξερακιανός άνδρας γύρω στα πενήντα πέντε με ατίθασα γκριζα μαλλιά και αυταρχικό καστανό βλέμμα, φορούσε λευκό πουκάμισο με μαύρο γιλέκο και μαύρο πανταλόνι, η γυναίκα του μια ψηλή, αδύνατη γυναίκα με μαύρο μεταξωτό φόρεμα, ραμμένο με τη μόδα της περασμένης δεκαετίας, χωρίς καθόλου στήθος, φορούσε στο κεφάλι ένα παράξενο καπέλο, πανάρχαιο επίσης. Τα γκριζα μαλλιά της ήταν μαζεμένα πίσω στη βάση του λαιμού σε έναν σφιχτό κότσο. Έμοιαζε ξένη, είχε έναν αέρα που δεν ταίριαζε καθόλου με αυτόν των γυναικών του τόπου, και πράγματι ήταν γέννημα-θρέμμα της νήσου Κέας, από παλιά αρχοντική γενιά που ασκούσε το ιατρικό επάγγελμα. Τόσο ο πατέρας της, όσο και ο αδελφός της ο Κωνσταντίνος Γκίκας ήταν ιατροί.

Ο άνδρας της, ο δήμαρχος –είχε εκλεγεί μετά βαΐων και κλάδων μόλις πριν τρεις μήνες– ίδρωνε και ξεΐδρωνε μέσα στο ψηλό σφιχτό κολάρο του πουκαμίσου του και στο χονδρό γιλέκο, και κάθε τόσο σφουγγίζε τον ιδρώτα που φύτρωνε στο στενό μέτωπό του.

Δίπλα στον δήμαρχο πιο ψηλός, πιο ευθυτενής, στεκόταν ο πενήνταοκτάχρονος Τίτος Κωνσταντινίδης, ο παλαιός διευθυντής της Τράπεζας Κωνσταντινουπόλεως του Ανδρέα Συγγρού, που λειτουργούσε δεκαπέντε συναπτά έτη στη Θεσσαλία, εξυπηρετώντας του Οθωμανούς της περιοχής, ώσπου το 1881

μετατράπηκε σε Τράπεζα Ηπειροθεσσαλίας και άλλαξε και διευθυντή, αναγκάζοντας τον Κωνσταντίνιδη να ασχοληθεί με το εμπόριο. Είχε αγοράσει κι αυτός, μαζί με άλλους Έλληνες της διασποράς, μεγάλες εκτάσεις στον εύφορο Θεσσαλικό Κάμπο που τον εγκατέλειπαν σταδιακά οι παλιοί Οθωμανοί ιθαγενείς του, χωράφια και χωριά ολόκληρα μαζί, για να επενδύσει στην καλλιέργεια βάμβακος και υδροπέπονος.

Οι δυο γυιοί του, ο Αχιλλέας κι ο Χριστόφορος, γεννημένοι ο ένας στην Πόλη κι ο άλλος στα Τρίκαλα, λίγο μετά την εγκατάστασή τους εκεί, είχαν αρκετή διαφορά ηλικίας μεταξύ τους. Ο μεγαλύτερος, ο Αχιλλέας, ήταν είκοσι οκτώ ετών, μελαχρινός με ζεστά καστανά μάτια πλαισιωμένα από μακριές πυκνές βλεφαρίδες που θα τις ζήλευε κάθε κοπέλα, ήταν ένας νέος γύρω στο ένα κι εβδομήντα οκτώ, γεροδεμένος, αθλητικός, και μολονότι δεν θα μπορούσε κανείς να τον πει όμορφο, ωστόσο είχε εκείνο το αρρενωπό κάτι, που έκανε τις γυναίκες να τεντώνουν τις αντένες τους όταν αντιλαμβάνονταν την παρουσία του. Απέπνεε την αντρίκεια εκείνη δύναμη που λειτουργεί σαν αφροδισιακό στις γυναίκες κι ήταν γι' αυτό πολύ επιθυμητός, περιζήτητος γαμπρός, και τα κορίτσια τον γλυκοκοίταζαν κι αναστέναζαν λιγωμένα στο πέρασμά του. Κάτι που το εκμεταλλευόταν δεόντως ευκαιρίας δοθείσης...

Ήταν τακτικός θαμώνας των καλύτερων οίκων ανοχής που είχαν τα τελευταία χρόνια ξεφυτρώσει σαν μανιτάρια στις παρυφές της πόλης, αλλά ο κόσμος δεν το σχολίαζε, άνδρας ήταν στο κάτω-κάτω, και δεν γινόταν γιορτή ή άλλη κοινωνική εκδήλωση που να μην τον καλέσουν. Το λινό κοστούμι

που φορούσε ήταν πολύ κομψό και η μαύρη γραβάτα του δεμένη όπως επέβαλλε η τελευταία λέξη της μόδας που ερχόταν από τας Ευρώπας.

Ο μικρότερος γυιός που ήρθε στη ζωή ύστερα από δυο κορίτσια που είχαν πεθάνει από παιδική αρρώστια σε μικρή ηλικία, ήταν το άλλο άκρο. Πολύ πιο ψηλός από τον αδελφό του, μόλις είχε μπει στα δεκαεπτά, με σγουρά μαλλιά σαν δαχτυλίδια, πολύ αδύνατος και με μάτια γαλανά που τα είχε κληρονομήσει από τη μητέρα του στην οποία έμοιαζε πολύ. Το λεπτό, αραιό μουστακάκι του τον γέμιζε υπερηφάνεια και γι' αυτό το χάιδευε συνέχεια, κοιτάζοντας την κοπέλα που στεκόταν βαρυπενθούσα μπροστά στον τάφο του πατέρα της. Τα όμορφα μάτια του είχαν έκφραση βαθιάς συμπόνιας και λαχταρούσε να μπορούσε να της πει μερικά λόγια παρηγορητικά, να της δείξει πως συμπάσχει, να απαλύνει κάπως τον πόνο της. Όμως το κορίτσι δεν κοίταξε ούτε μια φορά προς το μέρος του, ή ίσως μόνο μία, φευγαλέα, ούτε και προς το μέρος κανενός άλλου, δεν επιτρέπεται σε καθωσπρέπει κορίτσι να κοιτάζει αγόρια και κυρίους.

Ο ιερέας έψαλλε...

«Πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπινα, ὅσα οὐχ ὑπάρχει μετὰ θάνατον· οὐ παραμένει ὁ πλοῦτος, οὐ συνοδεύει ἡ δόξα· ἐπελθὼν γὰρ ὁ θάνατος, ταῦτα πάντα ἐξηφάνισται. Διό, Χριστῷ τῷ ἀθανάτῳ Βασιλεῖ βοήσωμεν· Τὸν μεταστάντα ἐξ ἡμῶν ἀνάπαυσον, ἔνθα πάντων ἐστὶν εὐφραينوμένων ἡ κατοικία...

Ὅντως φοβερῶτατον τὸ τοῦ θανάτου μυστήριον· πῶς ψυχὴ ἐκ τοῦ σώματος, βιαίως χωρίζεται ἐκ τῆς ἀρμονίας· καὶ τῆς συμφυΐας ὁ φυσικώτατος δεσμός, θείῳ βουλήματι ἀποτέμενεται. Διὸ σε ἱκετεύομεν· Τὸν

μεταστάντα ανάπαυσον, ἐν σκηναῖς τῶν δικαίων σου, ζωοδότα φιλόανθρωπε...»

Δεν υπήρχαν στενοί συγγενείς για να σηκώσουν το φέρετρο κι ο κόσμος το σχολίασε αυτό αρνητικά, η πόλη τους ήταν μικρή, μόλις επτά χιλιάδες κάτοικοι κι όλοι σχεδόν γνωρίζονταν μεταξύ τους, και ήταν έθιμο όταν πέθαινε κάποιος σημαντικό πρόσωπο να κουβαλούν το φέρετρό του φίλοι και συγγενείς κι όχι εκείνοι οι τέσσερεις τουρκόγυφτοι νεκροθάφτες που στέκονταν θλιβεροί παράμερα και περίμεναν.

«Θρηνώ καὶ ὀδύρομαι, ὅταν ἐννοήσω τὸν θάνατον, καὶ ἴδω ἐν τοῖς τάφοις κειμένην τὴν εἰκόνα Θεοῦ, πλασθεῖσαν ἡμῖν ὠραιότητα· ἄμορφον, ἄδοξον, μὴ ἔχουσαν εἶδος. Ὡ τοῦ θαύματος! Τί τὸ περὶ ἡμᾶς τοῦτο γέγονε μυστήριον; Πῶς παρεδόθημεν τῇ φθορᾷ, καὶ συνεζεύχθημεν τῷ θανάτῳ; Ὅντως Θεοῦ προστάξει, ὡς γέγραπται, τοῦ παρέχοντος τοῖς μεταστᾶσι τὴν ἀνάπαυσιν».

Πλησίασαν, άνοιξαν το καπάκι και σήκωσαν το φέρετρο από τα χερούλια, αλλά ένας έχασε τον βηματισμό του, κάπου σκόνταψε, το χερούλι γλίστρησε από τη λαβή του χεριού του, το φέρετρο έγειρε στο πλάι και τα λουλούδια και τα φρούτα που σκέπαζαν τον τεθνεώτα μετατοπίστηκαν και αποκάλυψαν το σκούρο του σακάκι που τόνιζε ακόμη περισσότερο την κίτρινη νεκρική όψη του κεκοιμημένου του προσώπου... Ο ήχος από τη σορό που μετατοπίστηκε στη μια μεριά του φέρετρου ακούστηκε μακάβριος και βαρύς, κι όσοι ήσαν πολύ κοντά πρόσεξαν πως στα κλειστά μάτια είχε σχηματιστεί στη θέση της κόρης ένα μικρό στρογγυλό βαθούλωμα.

Η κοπελίτσα ταράχτηκε με το συμβάν και πίσω από το λεπτό βέλο όλοι είδαν ότι είχε κλείσει σφιχτά

τα μάτια της κι έσφιγγε με αγωνία τα κερασένια χείλη.

«Παναγία μου!» ψέλλισε η μητέρα έντρομη, αλλά ο ιερέας την καθησύχασε με ένα νεύμα και συνέχισε να ψάλλει, καθώς οι νεκροθάφτες σήκωναν πάλι το φέρετρο – και πάλι ακούστηκε το σούρσιμο του πεθαμένου που ξαναγυρνούσε στη θέση του. Ένας από τους βοηθούς του εργολάβου κηδειών ξανάβαλε βιαστικά τα τριαντάφυλλα και τα φρούτα του νεκρού στη θέση τους ξανασκεπάζοντας το σκούρο σακάκι πάνω από το σώμα που παραδινόταν αμετάκλητα γοργά στη σήψη, κάτω από την αφόρητη ζέστη.

Στο διάστημα αυτό το συγκεντρωμένο πλήθος σπρωχνόταν και μουρμούριζε, περίεργο να δει τον νεκρό καθώς ετοιμάζονταν να τον κατεβάσουν στον χάσκοντα τάφο. Στο μεταξύ οι τέσσερεις κάθιδροι βοηθοί του εργολάβου κηδειών χρησιμοποιώντας ένα φαρδύ λουρί άρχισαν να κατεβάζουν το φέρετρο στην φρεσκοσκαμμένη τρύπα, τώρα όλα έδειχναν ότι έβαιναν ομαλώς, αλλά την τελευταία στιγμή κι οι δυο άφησαν τη σκούρη γυαλιστερή κάσα τόσο απότομα που προσγειώθηκε χαμαί με βρόντο σηκώνοντας ένα κίτρινο σύννεφο μακάβριας σκόνης που απλώθηκε γύρω απειλητικά, σκορπίζοντας ψήγματα αποσύνθεσης της σκελεθρωμένης σορού παλαιότερων νεκρών που τους είχαν μεταφέρει στις οστεοθήκες.

Όλοι σκέπασαν με τις παλάμες στόμα και μύτη, ακόμη κι ο ιερέας που εκείνη τη στιγμή έλεγε την αυτονόητη επωδό που ταίριαζε γάντι με τη στιγμή.

«Γῆ εἶ καί εἰς γῆν ἀπελεύση».

Σκούπισαν τα ιδρωμένα τους μέτωπα οι νεκροθάφτες και τα μαντίλια τους κιτρινίσαν από το αιωρούμενο χώμα που είχε κολλήσει στο δέρμα τους, μετά έπιασαν τα φτυάρια τους και βάλθηκαν να ρίχνουν χώμα στον ανοιχτό τάφο κι η σκόνη σηκώνόταν πάλι σύννεφο κι απλωνόταν ολόγυρα...

Ο κόσμος έκανε μερικά βήματα πιο πίσω. Η ψηλόλιγνη γοητευτική χήρα και η αφρόατη οικονόμος κρατήθηκαν η μια από την άλλη. Η αέρινη κοπελίτσα δεν κουνήθηκε καθόλου από τη θέση της. Ούτε κι η Φραγκολεβαντίνα γκουβερνάντα.

Λίγη ώρα μετά είχαν όλα τελειώσει, οι παρευρισκόμενοι έριχναν τα άνθη που κρατούσε ο καθένας στον παραγεμισμένο με το φτενό χώμα τάφο, κι ύστερα έκαναν μεταβολή κι έφευγαν ο ένας μετά τον άλλον για να συναντηθούν σε λίγο στον καφέ της παρηγοριάς στον καφενέ που ήταν απέναντι από τον δρόμο, ενώ τρεις μαυροφόρες γυναίκες κατά το έθιμο, στέκονταν σε μιαν άκρη στην έξοδο του κοιμητηρίου και μοίραζαν μέσα από κάνιστρα το παραδοσιακό «συγχώριο»: ψωμί, τυρί κι ελιές.

Η ωραία χήρα, η οικονόμος, η νταντά και το κορίτσι, προχώρησαν μαζί και κάθισαν στο τραπέζι που ο καφετζής το ετοίμασε για την οικογένεια του τεθνεώτος. Η χήρα κάθε τόσο έσκυβε στο μαύρο δαντελωτό της μαντίλι για να μαζέψει σ' αυτό τα δάκρυα του πένθους της. Η οικονόμος τής έκανε αέρα με ένα ριπίδιο από μαύρα φτερά ποιός ξέρει ποιού πετούμενου, αλλά κομφό και σπάνιο αντικείμενο για τα δεδομένα της μικρής θεσσαλικής επαρχίας. Η νεαρή

ορφανεμένη κόρη, στεκόταν σοβαρή στην καθέκλα της με περισσή αξιοπρέπεια, χωρίς να χύνει ούτε ένα δάκρυ. Δίπλα της, το ίδιο αγέρωχη και η μαυροντυμένη Φραγκολεβαντίνα νταντά, η μαντάμ Μαντλέν.

Ο Δήμαρχος Κωνσταντίνος Ραδινός και ο τραπεζίτης Τίτος Κωνσταντινίδης με τις σύζυγους τους, κάθισαν γύρω από ένα τετράγωνο ξύλινο τραπέζι, απέναντι από τις τέσσερεις βαρυνεπνούσες γυναίκες, κι ένας σερβιτόρος έσπευσε να τους σερβίρει πρώτους τον παρηγορητικό καφέ συνοδευόμενο από παξιμαδάκια του γλυκάνισου και κονιάκ. Οι δυο γυιοί Κωνσταντινίδη, κάθισαν μαζί σε διπλανό τραπέζι με τους δυο γιουούς του Δημάρχου. Ο Δήμαρχος ήπιε στα γρήγορα τον καφέ του, η συμβία του τον μιμήθηκε, συγχρονίζοντας τις κινήσεις της με τις δικές του, όπως έκανε πάντα όταν έβγαιναν μαζί. Στο τραπέζι των νεαρών ο Αχιλλέας Κωνσταντινίδης –και τον μεγάλο γιού του Δημάρχου, είκοσι έξι ετών, τον έλεγαν Αχιλλέα– προτίμησε να κατεβάσει δυο ποτηράκια κονιάκ κι ύστερα να πιεί και μια γουλιά απ' τον καφέ, κοιτάζοντας την τεθλιμμένη κόρη, τόσο μικρούλα κι όμορφη κάτω από το διάφανο μαύρο βέλο, τόσο ρόδινη κι αξιαγάπητη μέσα στη θλίψη της! «Πόσο αδύναμες είναι οι γυναίκες!» έσκυψε και είπε στον συνονόματό του Αχιλλέα, κι εκείνος του έκλεισε το μάτι συμφωνώντας. «Πάντα χρειάζονται έναν άνδρα δίπλα τους...» συμπλήρωσε, και την ίδια στιγμή αισθανόταν ακράδαντα πως οι όμορφες γυναίκες που είχε απέναντί του, τον χρειάζονταν περισσότερο παρά ποτέ...

Ο Χριστόφορος έπινε τον καφέ αθόρυβα, χωρίς να κοιτάζει πουθενά συγκεκριμένα, αν και θα ήθελε να κοιτάζει το όμορφο πρόσωπο της Ειρήνης, που

όχι μόνο δεν του ήταν αδιάφορη, αλλά η καρδιά του χτυπούσε κιόλας δυνατά γι' αυτήν εδώ και κάμποσο καιρό. Όμως στις μυστικές συναντήσεις τους που είχαν πυκνώσει αρκετά τον τελευταίο καιρό, δεν μπορούσε να της εκφράσει τον σφοδρό έρωτά του, ήταν ακόμη μικρή, δεν είχε μπει σε ηλικία γάμου, αλλά κι εκείνος το ίδιο, κι αύριο έφευγε κιόλας για σπουδές στην Αθήνα... Ίσως σε δυο ή τρία χρόνια να μπορούσε να κάνει το όνειρο που είχε τρυπώσει στο μυαλό του, πραγματικότητα...

Ένας-ένας ο κόσμος που είχε πιεί τον καφέ του, σηκώνόταν και χαιρετούσε τις τρεις γυναίκες με λόγια παρηγορητικά:

«Κουράγιο, ζωή σ' ελόγου σας...»

«Να ζείτε να τον θυμόσαστε... σπουδαίος άνθρωπος! Κρίμα ο άωρος θάνατος! Κρίμα!»

«Τα θερμά μου, θερμότατα συλλυπητήρια, ζωή σ' ελόγου σας...»

Η οικογένεια του Δημάρχου χαιρέτησε και αποχώρησε πρώτη. Κατόπιν σηκώθηκε να χαιρετίσει η οικογένεια Κωνσταντινίδη. Χαιρέτισαν τις τέσσερις γυναίκες πρώτα ο Τίτος, ύστερα η σύζυγος Ραχήλ, ενώ ο Αχιλλέας που ακολούθησε, έπιασε κι έσφιξε λίγο παραπάνω απ' το κανονικό το χέρι της Λουίζας... «Δεχθείτε τη βαθιά μου συμπάθεια, κυρία...»

Έπειτα χαμογέλασε απλώς στην οικονόμο και στη νταντά, και στράφηκε στην εύθραυστη κόρη. Της έπιασε το χέρι και το έσφιξε μαλακά. «Συλλυπητήρια, μικρή μου».

Η κοπελίτσα τον κοίταξε με τα μεγάλα της μάτια.
«Σας ευχαριστώ...»

Κουκλίτσα! σκέφθηκε ο Αχιλλέας κοιτάζοντάς την με υποκριτικά συμπονετικό ύφος κι ύστερα στράφηκε στη χήρα ξανά, και της είπε με θάρρος: «Αν χρειαστείτε τη βοήθειά μου, τη δική μου, του πατέρα μου ή της μητέρας μου, να μη διστάσετε καθόλου. Εννοείται ότι είμαστε στη διάθεση σας, θα ήθελα να το ξέρετε αυτό, άλλωστε είμαστε γείτονες. Και ξένοι στην ίδια πόλη επίσης. Είναι μια δύσκολη στιγμή για σας αυτή, αλλά θα τρέξω όποτε με χρειαστείτε, να μην έχετε περί αυτού καμμία αμφιβολία...»

Από πίσω ακολούθησε ο Χριστόφορος, αρκετά ενοχλημένος με τη θεατρινίστικη και δόλια δοτικότητα του αδελφού του, που φαίνεται πως είχε εντυπωσιάσει τις τρεις πενθούσες και τη διάφανη κοπελίτσα ιδιαίτερα, που τώρα τον κοίταζε με ένταση, πράγμα που τον θύμωσε. Χαιρέτισε πρώτα τη χήρα κι ύστερα έριξε μια γρήγορη ντροπαλή ματιά στην Ειρήνη, αλλά είχε χάσει τα λόγια του κι απ' τα χείλη του δεν βρήκε το παραμικρό. Μόνο κούνησε το κεφάλι κι απομακρύνθηκε βιαστικά.

Ο κόσμος έφευγε τώρα απ' το καφενείο σε μικρές παρέες που προχωρούσαν κουβεντιάζοντας φιλικά, σχολιάζοντας τον νεκρό και την οικογένειά του, «μείνανε μονάχες τώρα αυτές οι ξένες, μάνα και κόρη, ποιός ξέρει τί θ' απογίνουν... Θεσ να γυρίσ'νε πίσω στη Σμύρνη;» «Αμ, κι του εργοστάσιο που αρχίνισι να φκιάνει ου σχουρημένος; Θα μείνει έτσο; Ποιός

ξέρ'; Οι γυναίκες μαναχές τους δεν μπορούν να το σ'νεχίσουν...» παίρνοντάς τον δρόμο για την πόλη.

Οι τρεις γυναίκες σηκώθηκαν κι αυτές, η Λισάβα η οικονόμος πλήρωσε τον καφετζή για τους καφέδες, για τα παξιμάδια και το κονιάκ, έκανε νόημα στον αμαξά τους να σηκωθεί από τη γωνία όπου καθόταν κι έπινε το ένα κονιάκ μετά το άλλο, αφού είχε την ευκαιρία να το κάνει, εκείνος σηκώθηκε κι ανέβηκαν στην άμαξα που περίμενε στην άκρη του δρόμου. Ξεκίνησαν για το σπίτι τους, το αρχοντικό λίγο πιο πάνω από τον ναό του Ασκληπιού, όπου νωρίς το βράδυ θα παρέθεταν τραπέζι για τη συγχώρεση του νεκρού και για παρηγοριά των οικείων...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η

άμαξα του Τίτου Κωνσταντινίδη έκανε μια στάση στη μέση της κεντρικής λεωφόρου που ήταν και το εμπορικό κέντρο. Οι δυο νεαροί γυιοί, ο Αχιλλέας κι ο Χριστόφορος πήδηξαν έξω. Ύστερα ο Χριστόφορος ανέβηκε στο μπροστινό κάθισμα, δίπλα στη μητέρα του, κι ο Τίτος του έδωσε τα χαλινάρια λέγοντας:

«Κράτα τα γερά, γυιέ μου, και κοίτα να μη ζορίζεις τη φοράδα. Πρόσεξε μόλις φθάσεις στο ρέμα της Βουβής. Έχει όλο λακκούβες εκεί, κοίτα μην πέσει μέσα σε καμμιά το ζώο και σας τουμπάρει. Και μόλις φθάσεις, πες στον Σπύρο να το ποτίσει το ζωντανό». Η έντονη ζέστη εκνεύριζε τον Τίτο που ιδρωνε αφόρητα στο μέτωπο και γύρω στον σβέρκο. Το πουκάμισό του ήταν μέσα στον ιδρω. Κοίταξε τη γυναίκα του και της χαμογέλασε. Εκείνη του ανταπέδωσε αμίλητη το μειδίαμα.

Ο νεαρός κούνησε καταφατικά το κεφάλι του κι αναστέναξε. «Εντάξει, πατέρα».

«Και να μην ξεχάσεις εκείνη τη λακκούβα! Σε ξέρω εγώ εσένανε! Αφηρημένος κι ονειροπόλος! Κοίτα μη χαζεύεις και πέσεις μέσα, κακομοίρη μου!»

«Εντάξει πατέρα, θα έχω τα μάτια μου δεκατέσσερα, μην ανησυχείς».

Ο Τίτος Κωνσταντινίδης κοίταξε τη γυναίκα του και της χαμογέλασε. «Καλό δρόμο, αφέντρα μου», της είπε σιγανά, ανασηκώνοντας τον μεταξωτό πύλο του. Αισθανόταν μεγάλη υπερηφάνεια που η αρχοντική εκείνη γυναίκα, η τόσο στωική κι αξιοπρεπής, ήταν συμβία του. Ο Κωνσταντινίδης είχε τη φήμη ανθρώπου που κυνηγούσε την ποιότητα, κι η Ραχήλ ήταν μια γυναίκα ξεχωριστή. Της φερόταν με απέραντο σεβασμό και τρυφερότητα, ακόμη και στο μεγάλο ψηλό κρεβάτι τους με τον ουρανό...

«Κάνει πολύ ζέστη, γιατί δεν έρχεσαι καλύτερα στο σπίτι;» τον ρώτησε εκείνη.

«Πρέπει να δω τον κρατικό μηχανικό. Πήγαινε εσύ ν' αναπαυθείς, περισσότερα μου. Θα τα πούμε το βράδυ». Της χαμογέλασε κάτω από παχύ λευκό μουστάκι που κατέβαινε κι ενωνόταν με το κοντοκομμένο γένι. Εκείνη ανταποκρίθηκε με αδιόρατο μειδίαμα.

Ο Χριστόφορος τράβηξε τα χαλινάρια του αλόγου κι η άμαξα ξεκίνησε, σηκώνοντας πίσω της ένα κίτρινο σύννεφο σκόνης.

Οι δυο άνδρες, πατέρας και γιός, προχώρησαν στην είσοδο του μεγάλου καχβέ χανέ, του κεντρικού καφενέ, δίπλα στο Παζάρ Τζαμί, που ήταν το στέκι

των μπέηδων και των πασάδων, και των προυχόντων. Μπήκαν μέσα, πρώτος ο Αχιλλέας, λεβέντης κι εντυπωσιακός, κι από δίπλα ο πατέρας του, γεμάτος καμάρι για τον πρωτότοκο γυιό του που είχε το δίπλωμα του δικηγόρου, και όχι μόνο ασκούσε τη δικηγορία, αλλά πνεύμα ανήσυχο και πολυπράγμον, είχε αποφασίσει να ασχοληθεί και με το εξαγωγικό εμπόριο εν ευθέτω χρόνω, που ήταν άλλωστε και περισσότερο αποδοτικό. Οι θαμώνες που εκείνη την ώρα έπιναν τον καφέ τους, είδαν τους δυο άνδρες να μπαίνουν και θαύμασαν το παλληκάρι.

«Την καλύτερη αρχοντοπούλα, την πιο προικύσα θε να πάρει ο γυιός του Πολίτη... κι άμα ήτανε κι μεμέτης, ουλάκερο χαρέμ' θα τ' άξιζε τ' μπαγάσα! Κοίτα, κάνε μ', παράστημα και νιάτα... βάι, βάι...» ψιθύρισε ο Εμετουλάχ Βέης, ο ιδιοκτήτης του καφενέ στον παραγυιό και δεξί του χέρι, τον Αβδή, και του έκανε νόημα να σπεύσει στη χόβολη που ψήνονταν οι καφέδες. «Άι, βρε χάιβανε, τον νου σ', θα χυθούν οι καϊφέδες τ'ν αρχόντων!»

«Σπεύδω, εφέντη μ'!» είπε δυνατά, χαρούμενος που του δινόταν πάλι η ευκαιρία να χρησιμοποιήσει μια λέξη που τον είχε εντυπωσιάσει, όταν την άκουσε μια μέρα από το στόμα του ίδιου του Τεμήρ Καρδή Βέη, του προηγούμενου πρώτου πολίτη της πόλεως, που ήξερε τα ελληνικά καλύτερα απ' τα τουρκικά, διόλου δεν αισθανόταν διαφορετικός από τους Ρωμιούς του τόπου, ίσα-ίσα που πιο Ρωμιός ένιωθε παρά Τούρκος, και τελευταία είχε μαραζώσει γιατί η καρδιά του δεν άντεχε να εγκαταλείψει τον τόπο όπου γεννήθηκε κι αναστήθηκε κι έζησε όλα τα καλά του χρόνια, για να πάει να θαφτεί σε άγνωστους τόπους στην άλλη μεριά του Αιγαίου.

«Σπεύδω βραδέως!» επανέλαβε ολόκληρη την εντυπωσιακή φράση ο παραγυιός του καφετζή, τονίζοντας με στόμφο τις λέξεις.

Η οικία Κωνσταντινίδη ήταν ένα δίπατο επιβλητικό οικοδόμημα, βρισκόταν στο έμπα του Βαρουσιού, κάτω από το ιουστινιάνειο Φρούριο που πατούσε πάνω στα ερείπια της αρχαίας ακρόπολης, με το μοναδικό Ωρολόγιο στην ανατολική πλευρά που το είχαν κατασκευάσει οι Οθωμανοί της πόλης. Το σπίτι λοιπόν του Κωνσταντινίδη ήταν εκεί, στη χριστιανική συνοικία της οθωμανικής πόλης που έπνεε τα λοίσθια – οι Οθωμανοί έφευγαν σιγά-σιγά, απρόθυμα, αλλά αναγκαστικά, με τις οικογένειές τους για την Τουρκία. Όχι όλοι. Ήταν και κάποιοι που ένιωθαν πióτερο Έλληνες παρά Οθωμανοί και δεν σκόπευαν να το κουνήσουν ρούπι απ' τον τόπο τους. Η ελληνική κυβέρνηση τους είχε δώσει προθεσμία τριών χρόνων για να διαλέξουν την ελληνική ή την οθωμανική υπηκοότητα. Δεκάξι μόνο δήλωσαν την ελληνική υπηκοότητα, κι ενώ οι λοιποί έπρεπε μετά την παρέλευση των τριών ετών να φύγουν, σύμφωνα με την αρχική δήλωση της ελληνικής κυβέρνησης, τελικά τους δόθηκε άδεια να παραμείνουν αν το επιθυμούσαν...

Η άμαξα μπήκε στον στενό δρόμο και κατέβηκε ως τη ράχη του λόφου όπου λούφαζε το εντυπωσιακό ολόλευκο σπίτι. Ο αμαξάς σταμάτησε έξω από την καγκελόπορτα και την ίδια στιγμή έτρεξε ένας υπηρέτης μέσα από το σπίτι, για να βοηθήσει την

κυρά να κατέβει. Ο Χριστόφορος έδωσε τα χαλινάρια στον υπηρέτη και πήδηξε στο έδαφος, ανάλαφρα και άηχα, σαν αίλουρος. Μπήκε κατευθείαν στο σπίτι, χωρίς να περιμένει να προηγηθεί η μητέρα του.

Η Ραχήλ παραξενεύτηκε με την τόση βιασύνη του. Είχε προσέξει ότι σε όλη τη διαδρομή ήταν κατηφής, ούτε μια φορά δεν γύρισε προς το μέρος της για να της απευθύνει μια λέξη. Και στην κηδεία τον έπιασε κάμποσες φορές να κοιτάζει τον αδελφό του με ύφος παράξενο. Ίσως... ναι, τώρα που το καλοσκεπτόταν, της φάνηκε οργισμένο...

Μπήκε στο αντρέ, κι έδωσε το ομπρελίνο της στη Βαγγελίτσα, μια ροδομάγουλη τριαντάχρονη καραγκούνα που την είχε πάρει υπό την προστασία της πριν αρκετά χρόνια, όταν έχασε τον άνδρα της από μαχαίρι ληστών και το δίχρονο παιδί της από αρρώστεια, και που την περίμενε τώρα, σιωπηλή και υποτακτική ώσπου να βγάλει με την προσοχή που χρειαζόταν το σκούρο καπέλο που φορούσε, ώστε να μη χαλάσει το περίτεχνο χτένισμα.

«Έλα, παιδί μου, πάρε κι αυτό, κι έπειτα έλα πάνω να με βοηθήσεις ν' αλλάξω, είμαι μούσκεμα στον ιδρώτα», είπε αναστενάζοντας και γυρνώντας την πλάτη στη Βαγγελίτσα, κατευθύνθηκε προς τη μεγάλη στριφτή ξύλινη σκάλα με την περίτεχνα σκαλισμένη κουπαστή. Έπειτα κοντοστάθηκε, στράφηκε στην υπηρέτρια και της είπε: «Και στις οκτώ θα πρέπει να πάμε στο σπίτι του συγχωρεμένου για το τραπέζι. Να μου φρεσκάρεις τα ρούχα μου...»

1881 Η Θεσσαλία με την Συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως επιστρέφει στους κόλπους της μητέρας Ελλάδας. Πολλοί Έλληνες της Μικρασίας αγοράζουν μεγάλα τοιφλίκια και έρχονται για εγκατάσταση στον θεσσαλικό κάμπο που βράζει από την αντίδραση των εξαθλιωμένων αγροτών που βλέπουν τα όνειρά τους να σβήνουν.

Ο Αχιλλέας Κωνσταντινίδης, γιός μεγαλοτσιφλικάτων Τρικάλων, πνεύμα ανήσυχου και μεγάλου γυναικάς, από ένα γύρισμα της Τύχης και της Ανάγκης, θα βρεθεί αρραβωνιασμένος με τη μικρή ορφανή Ειρήνη, το κορίτσι που ονειρευόταν να παντρευτεί ο μικρότερος αδελφός του, ο ευαίσθητος κι ονειροπόλος Χριστόφορος.

Ανάμεσα στα δυο αδέρφια σιγοκαίει ο συγκαλυμμένος ανταγωνισμός και το μίσος. Ο ένας οπαδός ένθερμος του Δηλιγιάννη κι ο άλλος Τρικουπικός, θα στέκονται πάντοτε απέναντι ο ένας στον άλλον. Το μόνο που τους ενώνει, είναι ο τυφλός έρωτας για την ίδια γυναίκα. Το ξέσπασμα του Ελληνοτουρκικού Πολέμου το 1897 θα φέρει τη χώρα στο χείλος της καταστροφής και τα δυο αδέρφια θα δουν τις ζωές τους να ανατρέπονται...

ΩΚ 146

ΩΚΕΑΝΟΣ

Σόλωνος 136, 106 77 Αθήνα
Τηλ.: 210 3829339 - 210 3803925
www.oceanosbooks.gr

ISBN: 978-618-5104-49-8

9 786185 104498